

שופר של ר"ה – מאה ושלושים קולות

מן התורה, מדברי סופרים, והמנהג

אמור כג, כב-ד

אני ה' אלקיכם ... בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש.

בהר כה, ט

והעברת שופר תרועה בחדש השביעי, בעשור לחדש ביום הכפורים, תעבירו שופר בכל ארצכם.

פנחס כט, א

ובחדש השביעי באחד לחדש מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו, יום תרועה יהיה לכם.

ראש השנה טז, א

למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין, ותוקעין ומריעין כשהן עומדין, כדי לערבב השטן.

שוע"ר סי' קכד

ז יש אומרים שכל העם יעמדו כשחוזר הש"ץ התפלה ... (ולכן נקראו התקיעות שבחזרת הש"ץ בראש השנה תקיעות מעומד לפי שכל העם עומדים בחזרת הש"ץ).

שוע"ר סי' תקפח

ד יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת, אין תוקעין בשופר ... מדברי סופרים משום עובדין דחול ... גזירה שמא יטלנו בידו וילך אצל הבקי ללמוד ויעבירונו ד' אמות ברשות הרבים.

שוע"ר סי' תקצ

א כמה תקיעות חייב אדם לשמוע בראש השנה, תשע, תר"ת תר"ת תר"ת, לפי שלש פעמים תרועה נאמר בתורה, שנים בראש השנה ואחד ביוה"כ של יובל, ומפי השמועה למדו שהן למידין זה מזה, ולכך הרי הוא כאלו כל השלש פעמים תרועה נאמרים בכל אחת מהן, וכל תרועה צריכה להיות פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה, והן הנקראים תקיעות סתם, שנאמר והעברת שופר תרועה, משמע שצריך להעביר קול פשוט ואח"כ תהיה התרועה, דלשון והעברת משמע העברת קול פשוט, ואחר התרועה נאמר תעבירו שופר וגו'.

ב תרועה זו האמורה בתורה מתרגמינן יבבא ... ויש להסתפק אם יבבא זו היא כמו שדרך החולים שמאריכים בגניחותם ... או שהיא כמו אדם המיילל ומקונן שמשמיע קולות קצרים מאד תכופים זה לזה, וזה נקרא יליל, או שהיא כמו שניהם ביחד זה אחר זה, היללה אחר הגניחה, שכן דרך הבוכה מגנח ואחר כך מיילל. ותיקנו חכמים כדי לצאת ידי כל הספיקות לתקוע תשר"ת ג' פעמים ... ואחר כך תש"ת ג' פעמים ... ואח"כ תר"ת ג' פעמים.

שוע"ר סי' תקצב

א כשמתפללין תפלת מוסף בציבור תקנו חכמים לתקוע תר"ת למלכות תר"ת לזכרונות ותר"ת לשופרות. ולפי שבתפלת מוסף בלחש כאו"א מתפלל לעצמו ואין אחד מסיים ברכותיו בשעה שחבירו מסיים, לפיכך אין תוקעין בתפלה זו ... ויש מקומות שנוהגין לתקוע ב' פעמים, אחת בתפלת לחש ואחת בחזרת הש"ץ.

ב תקיעות אלו נקראים תקיעות מעומד, לפי שאף השומעין צריכין לעמוד בעת שמיעת תקיעות הללו, משא"כ בתקיעות מיושב שאין צריך לעמוד אלא התוקע בלבד.

ז ותקנו חכמים לשמוע אותן על סדר ברכות מלכות וזכרונות ושופרות. אלא כדי לערבב את השטן (פירוש כדי שיתערבב מיד בתקיעות שלפני התפלה ולא יקטרג בתפלה).

שוע"ר סי' תקצו

א יש מקומות נוהגין שלאחר התפלה מריעין תרועה גדולה בלא תקיעה, כדי לערבב את השטן שלא יקטרג אחר התפלה שהולכים ואוכלים ושותים ושמים לומר שאינם יראים מאימת יום הדין. ויש מקומות נוהגים לחזור ולתקוע שלשים קולות, לפי שחוששין שמא מקצת הציבור לא שמעו כל התקיעות כראוי וכהוגן, וייצאו בשמיעת תקיעות אלו. ויש נוהגין לתקוע מאה קולות, דהיינו שתוקעין אחר התפלה להשלים מאה קולות עם התקיעות של מיושב ושל מעומד.

פסקי הסודר – סדר התקיעות

בקדיש שלם קודם תתקבל תוקעין תשר"ת תש"ת תר"ת.